

נייר עמדה – המצב הביטחוני בעיר העתיקה ובמרחב הר הבית

(מוגש כחומר לועדת ביטחון הפנים, 20.12.21, 11:30)

תקציר מנהלים:

- העיר העתיקה בירושלים והר הבית בראשו, הם אזורים קדושים, מיוחדים ורגישים בלב הארץ והעיר ירושלים. לצערנו מרחב הר הבית סובל מעשרות ניסיונות לפיגועים חבלניים בשנים האחרונות מצד גורמים איסלאמיים קיצוניים. בשנים האחרונות עולה כי ישנו חשש הולך וגובר בקרב אזרחים וכן שוטרים המוצבים בהר הבית מהיותם חשופים לפיגועי טרור במרחב.
- כמות ההסתה המרוכזת והיוצאת מאיזור הר הבית הולכת וגוברת, ולא נראה כי ניתן לכך מענה ראוי בקרב גורמי האכיפה השונים.
- ניתן לראות כי בהר הבית ישנה מערכת של גורמי אכיפה שמגנה על שמה הטוב, ושמה שהכי חשוב לה זה "הסדר הציבורי". אך בסופו של דבר כיום, כדי לשמור על הסדר, מונעים ומגבילים שומרי חוק, כדי שמפירי החוק לא יפרו את הסדר, ומקלים באכיפה כלפי מפרי הסדר תוך סיכון שוטרים ואזרחים.

נקודות עיקריות בנייר עמדה זה:

• אמצעי ביטחון:

- בהר הבית אין בידוק מתכות או בידוק ביטחוני למוסלמים. לטענת המשטרה בבג"צ 6769/17 יש "אמצעי בידוק אחרים", שלא ברורה מהותם.
- הפיגוע ב-21.11.21 בוצע על-ידי איש חמאס מוכר למשטרה ולשב"כ.
- מספר פעמים רב מוכנס נשק קר וחם לתוך מתחם הר הבית ומשמש לביצוע פח"ע.

המלצות:

- א. על ממשלת ישראל להציב גלאי מתכות (מגנומטרים) בכל הכניסות להר הבית, ולכל הפחות לספק בידוי השוטרים גלאי מתכות ידניים לבידוק חשודים.
- ב. על משטרת ישראל והשב"כ לתת את הדעת על המצב בו שוטרי הר הבית חשופים לפגיעה מבפנים ומבחוץ בשל היעדר אמצעי ביטחון ובידוק מתאימים.

• הסתה:

- כמעט מדי שבוע מונפות בהר הבית כרזות הסתה ודגלי טרור כמעט באין מפריע.
- דרשות מסיתות של שיחיים מתקיימות בהר הבית מדי שבוע.
- מעורבות הווקף הירדני בהסתה ובערעור היציבות בהר הבית.

המלצות:

- א. יש לדרוש דין וחשבון ופרסום כלל המידע המסביר כיצד פעל המחבל אבו שח'ידם בהר הבית וכיצד הצליח לבצע פיגוע רצחני מבלי שנעצר לפני כן.
- ב. על המשטרה והשב"כ להפנות משאבים מאכיפת-יתר ושיטור-יתר כלפי עולי הר הבית היהודים, לטובת הגנה, ניטור וזיהוי איומים מצד מסיתים מוסלמים בהר הבית.
- ג. על משטרת ישראל והשב"כ לאתר, לנטר ולהרחיק מסיתים מרכזיים ממסגדים בירושלים ובהר הבית בפרט במהירות האפשרית.

- ד. יש לקדם בכנסת הליך מהיר של תיקוני חקיקה להחמרת ענישה כלפי מסיתים במסגדים ובבתי-תפילה באופן כללי.
- ה. על משטרת ישראל לוודא כי אנשי ווקף בהר הבית מורחקים מקבוצות היהודים והשוטרים מרחק 50 מטרים לפחות.
- ו. על משטרת ישראל והשב"כ למנוע דרשות הסתה בהר הבית ולעצור אותן בזמן שהן קורות, ולוודא שכולן מנוטרות ומואזנות על-ידי דוברי ערבית מוסמכים בזמן אמת.
- ז.

• **מדיניות משטרתית:**

- מדיניות המקיימת מערכת אכיפה וכללים שונה בעולים יהודים לעומת מוסלמים דבר היוצר חיכוך ותככים בין שוטרים לעולים יהודים מדי יום.
- אין כללים כתובים ומפורסמים בצורה מסודרת לציבור העולים להר הבית וכל יום יכולים להיקבע כללים חדשים. עולים יהודים מורחקים מהר הבית לחודשים רבים וללא שימוע כנדרש.
- מתן יד חופשית כמעט לחלוטין למוסלמים בהר הבית, כולל האפשרות לשאת דברי הסתה, לשחק כדורגל, להניף שלטים ודגלים ללא תגובה.
- מדיניות הליווי והפיקוח הצמודים לעולים היהודים הדתיים בלבד במקום נוכחות היקפית של המשטרה, יוצרת לחץ וחיכוכים במקום ו"מזמינה" הטרדות מצד מוסלמים.

המלצות:

- א. על משטרת ישראל לעבור לשיטה של הגנה מרחבית בתוך הר הבית מבלי פיקוח וליווי צמוד שמגביל מאוד את העולים להר הבית.
- ב. על משטרת ישראל לפרסם רשימת כללים ונהלים בהר הבית שתתן מענה לעולים היהודים להר הבית.
- ג. על משטרת ישראל להימנע מהרחקת עולים יהודים מהר הבית ללא זכות שימוע כדין ולפי הנהלים והחוק.
- ד. יש לקיים שוויון בנוגע לכללים הנהוגים בהר הבית בין יהודים למוסלמים. לא יתכן כי אזרח אחד בהר הבית לא יוכל לשבת על הרצפה בעוד שאזרח אחר יהיה רשאי לשחק כדורגל במתחם, ולעשות כן גם בכניסות למתחם הר הבית.

אמצעי ביטחון:

- ❖ בתאריך י"ז בכסלו תשפ"ב 21.11.21 התרחש פיגוע נורא בסמוך להר הבית והכותל המערבי, ברחוב השלשלת במסגרתו ביצע פיגוע איש חמאס מוכר ממחנה הפליטים שועפט שבירושלים, פאדי אבו שח'ידם. המחבל רצח את אלי קיי ז"ל ופצע עוד 3 בני-אדם.
- ❖ לפי המידע העולה מהחקירה עד כה וטרם פורסם במלואו, עולה כי המחבל נכנס להתפלל בהר הבית בבוקר עם הנשק התקני על גופו, עבר לפחות 3 עמדות של שוטרים בדרך ולאחר מכן **יצא מתוך הר הבית החוצה** לפגע ברחוב השלשלת.
- ❖ ביצוע הפיגוע דומה מאוד למה שקרה בפיגוע בהר הבית ב2017 בו נרצחו שני שוטרים: האיל סיתאווי וכמיל שנאן ז"ל. גם אז, המחבלים נכנסו להר הבית מהכניסות אליו בזמן קודם לפיגוע, הסליקו בתוך המסגד את הנשק ויצאו ביום הפיגוע מתוך המסגד, אל מרחב הר הבית ואל שעריו כדי לפגע. כזכור לאחר הפיגוע הוצבו גלאי מתכות (מגנומטרים) בכניסות להר הבית אך הוסרו בהמשך בהוראת ממשלת ישראל.
- ❖ בנובמבר 2018 נדחתה עתירה לבג"ץ שביקשה להציב מגנומטרים בכלל הכניסות להר הבית בין השאר **על סמך טענתה של המשטרה** כי "בשערי הכניסה המשמשים לכניסת מוסלמים קיימים אמצעי בידוק חלופיים שאינם קיימים בשער המוגרבים" (בג"ץ 6769/17).
- ❖ בשטח - נראה שדבר לא השתנה והפיגוע שבו נרצח אלי קיי ז"ל התבצע כאשר המחבל נכנס לתוך הר הבית עם נשק. עשרות פיגועים וניסיונות פיגוע התקיימו מ2017 במרחב הר הבית, חלקם מתוך שטח הר הבית.
- ❖ כיום – מוסלמים הנכנסים להר הבית עוברים **ללא כל בידוק ביטחוני** אף אם הם נושאים תיקים גדולים, ונעצרים לתשאול בעל-פה רק אם מתעורר חשד בקרב השוטרים המוצבים בכניסות להר.
- ❖ בדיון זה יש גם להעמיק בשאלה גם כיצד איש חמאס מוכר ומטיף במסגדים בחופשיות כולל הסתה מסתובב בחופשיות ומצליח להבריח את משפחתו לחו"ל ולבצע פיגוע רצחני בקלות יתרה, ובכלל, לדון בסוגיות המסיתים בהר הבית.

שאלות:

- א. מדוע קיימים אמצעי בידוק בדמות גלאי מתכות (מגנומטרים) בהר הבית רק בשער הכניסה היחיד ליהודים ולא בשאר השערים? האם חיי-אדם הן לא סיבה מספיק טובה להציב אותם מחדש?
- ב. אילו אמצעי בידוק חלופיים נמצאים בכניסות להר הבית כפי שטענה המשטרה בבג"ץ 6769/17? יש לבחון את אמצעים אלו ומידת התאמתן למציאות ולהגנה מספקת על השוטרים ועל עולי ההר היהודים.

המלצות:

- א. על ממשלת ישראל להציב גלאי מתכות (מגנומטרים) בכל הכניסות להר הבית, ולכלל הפחות לספק בידי השוטרים גלאי מתכות ידניים לבידוק חשודים.
- ב. על משטרת ישראל והשב"כ לתת את הדעת על המצב בו שוטרי הר הבית חשופים לפגיעה מבפנים ומבחוץ בשל היעדר אמצעי ביטחון ובידוק מתאימים.

הסתה:

- ❖ פאדי אבו שח'ידם, איש חמאס מוכר ומטיף במסגדים בחופשיות כולל הסתה הסתובב בחופשיות זמן רב, הצליח להבריח את משפחתו לחו"ל לבצע פיגוע רצחני.
- ❖ ביום ו' 26.11.21, מספר ימים לאחר הפיגוע, הונפו בשטח הר הבית כרזות שבח ועידוד למחבל אבו שח'ידם ומחבל נוסף, עמר אבראהים אבו עצב שביצע פיגוע בעיר העתיקה מספר ימים קודם לכן. הכרזות הונפו משך דקות ארוכות והוסרו רק לאחר תפילת הצהריים של המוסלמים בהר הבית.

- הנפת דגלים, שלטים וכרזות הסתה הן עניין שבשגרה¹, בעיקר בימי שישי ובזמן תפילות המוסלמים בהר. ❖ מעורבות הווקף הירדני בהסתה ובטרור בהר הבית: לפי פרסומים שונים הן לאחר הפיגוע ב־2017 והן לאחר הפיגוע בו נרצח אלי קיי ז"ל², עולה כי ישנה סבירות גבוהה למעורבות של הווקף הירדני בפעילות חבלנית בהר הבית.
- ❖ בהר הבית מתקיימות חדשות לבקרים דרשות הסתה ועידוד טרור, מתוך מסגד אלאקצא לרוב ולעיתים ברחבות הפתוחות של ההר. לדוגמה:
 - המטיף עלי אבו אחמד, בהר הבית³, מתאריך 26.11.21 בו הוא קורא לשחרר את אלאקצא ולהקים את הח'ליפות האיסלאמית, וכן "לנצח את הכופרים".
 - השיח' ח'אלד אלמוג'רבי שהסית לרצח יהודים בגלוי, בהר הבית.⁵
 - שיח' עצאם עמירה, שהורחק לחצי שנה מהר הבית בסוף שנת 2020 אך מאז חזר לשאת דרשות בהר הבית עד היום בחופשיות, נשא דרשה בניחום אבלים בסילוואן, 23.7.21 ואמר: "מסגד אלאקצא זקוק לשחרור ולרבאט אמיתי מצד הצבאות באמצעות פעולות צבאיות אשר ימחק את הכופרים והשטנים".⁶

שאלות:

- א. כיצד פאדי אבו שח'ידם, איש חמאס ואדם מוכר לכלל הדרגים במשטרת ישראל ובשב"כ הסתובב בהר הבית זמן רב באין מפריע, ביצע פעולות מחשידות ואף הצליח להכניס נשק למרחב ההר מבלי שנעצר קודם לכן?
- ב. כיצד משטרת ישראל שמקפידה למנוע מעולים יהודים להכניס דפים עם מקורות תפילה להר הבית, מאפשרת למסיתים מוסלמים להכניס ולהניף כרזות-ענק המעודדות מחבלים רוצחים, ואף לקשור אותן לעצים ולהניף אותן משך דקות ארוכות?
- ג. כיצד משטרת ישראל והשב"כ פועלים כדי למנוע מקרי הסתה נוספים בהר הבית שיסתיימו בפיגועים נוספים כלפי שוטרים וכלפי אזרחים בעיר העתיקה ובהר הבית?

¹ <https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/3492000?amp=1>

² <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4989228,00.html>

³

⁴ https://www.hakolhayehudi.co.il/item/security/%D7%97%D7%A9%D7%99%D7%A4%D7%94_%D7%94%D7%A7%D7%A9%D7%A8_%D7%91%D7%99%D7%9F_%D7%94%D7%9E%D7%97%D7%91%D7%9C_%D7%9C%D7%91%D7%9B%D7%99%D7%A8%D7%99_%D7%94%D7%95%D7%95%D7%90%D7%A7%D7%A3_%D7%95%D7%A7%D7%95%D7%A8%D7%A1_%D7%94%D7%97%D7%9E%D7%90%D7%A1_%D7%91%D7%94%D7%A8_%D7%94%D7%91%D7%99%D7%AA

⁴ <https://www.facebook.com/imtirtzu/videos/4744005712286338>

⁵ <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4720813,00.html>

⁶ <https://www.facebook.com/IssamAmirah.Official/videos/217258753631953>

המלצות:

- ח. יש לדרוש דין וחשבון ופרסום כלל המידע המסביר כיצד פעל המחבל אבו שחידם בהר הבית וכיצד הצליח לבצע פיגוע רצחני מבלי שנעצר לפני כן.
- ט. על המשטרה והשב"כ להפנות משאבים מאכיפת-יתר ושיטור-יתר כלפי עולי הר הבית היהודים, לטובת הגנה, ניטור וזיהוי איומים מצד מסיתים מוסלמים בהר הבית.
- י. על משטרת ישראל והשב"כ לאתר, לנטר ולהרחיק מסיתים מרכזיים ממסגדים בירושלים ובהר הבית בפרט במהירות האפשרית.
- יא. יש לקדם בכנסת הליך מהיר של תיקוני חקיקה להחמרת ענישה כלפי מסיתים במסגדים ובבתי-תפילה באופן כללי.
- יב. על משטרת ישראל לוודא כי אנשי ווקף בהר הבית מורחקים מקבוצות היהודים והשוטרים מרחק 50 מטרים לפחות.
- יג. על משטרת ישראל והשב"כ למנוע דרשות הסתה בהר הבית ולעצור אותן בזמן שהן קורות, ולוודא שכולן מנוטרות ומואזנות על-ידי דוברי ערבית מוסמכים בזמן אמת.

המדיניות כלפי הפוקדים את הר הבית:

המדיניות כלפי פוקדי הר הבית היא בבחינת הגבלת האוכלוסיה שומרת החוק, כדי לפייס ולצנן את אוכלוסיית פורעי החוק, כדי להשתדל ולהצליח שמפרי הסדר לא יפרו אותו יותר מדי.

- ❖ בחודשים האחרונים התרבו המקרים של הרחקות עולים יהודים מהר הבית, **ללא שימוע כנדרש** לתקופות של חודשים ארוכים, על טענות ל"הפרת כללים" בהר – החל מטענות ל"הליכה שלא במסלול הקבוע" וכלה ב"הפרעה לשוטר" בשל הערה כלפי שוטר שהטריד עולים בעת סיורם במקום.
- ❖ משטרת ישראל טוענת כלפי עולי הר הבית יהודים רבים כי הם "מפריים את כללי הביקור בהר הבית", אלא שהלכה למעשה **אין כללים כתובים ומפורסמים בצורה מסודרת לציבור העולים**, וכך למעשה כל עולה יהודי עלול לבצע פעולה שתעלה בהרחקתו מהר הבית לזמן רב, וכמובן נוצר חיכוך ועימותים רבים בין שוטרים לבין העולים, דבר המגביר את אי-היציבות במקום.
- ❖ במקביל, לאוכלוסייה המוסלמית בהר הבית מתאפשר להניף שלטים ודגלים, לבצע מחאות הכוללות קריאות הסתה לרוב, ושאר פעולות שכוללות הסתה ומפגני שנאה גלויים. מדוע קיימת מערכת כללים שונה ליהודים ולמוסלמים בהר הבית?
- ❖ העולים היהודים הנחזים **כדתיים בלבד** (ולא אלו שנחזים כחילונים) עולים להר הבית בקבוצות מוגבלות בכמותן, ומלווים בליווי צמוד והדוק מצד שוטרים שמגבילים אותם בהליכתם בתוך הר הבית, ואף לרוב **מפטרלים ביניהם כדי לאתר מתפללים ולהזהירם**. הליווי הנ"ל לפחות בחלקו אינו נועד למטרה ביטחונית אלא לפיקוח הדוק על העולים היהודים.
- ❖ שערי הכניסה להר הבית מסווגים כך שתשעה מיועדים למוסלמים ואחד בלבד לכל היתר.

שאלות:

- א. מדוע מרחיקה משטרת ישראל עולים יהודים להר הבית ללא קיום שימוע כדון וכנדרש?
- ב. מדוע משטרת ישראל לא מפרסמת רשימת כללים (מותר ואסור) בהר הבית, ובשל חוסר הפרסום יוצרת מצב של חיכוך ומתח מתמיד עם עולי הר הבית היהודים?

המלצות:

- ה. על משטרת ישראל לעבור לשיטה של הגנה מרחבית בתוך הר הבית מבלי פיקוח וליווי צמוד שמגביל מאוד את העולים להר הבית.
- ו. על משטרת ישראל לפרסם רשימת כללים ונהלים בהר הבית שתתן מענה לעולים היהודים להר הבית.
- ז. על משטרת ישראל להימנע מהרחקת עולים יהודים מהר הבית ללא זכות שימוע כדין ולפי הנהלים והחוק.
- ח. יש לקיים שוויון בנוגע לכללים הנהוגים בהר הבית בין יהודים למוסלמים. לא יתכן כי אזרח אחד בהר הבית לא יוכל לשבת על הרצפה בעוד שאזרח אחר יהיה רשאי לשחק כדורגל במתחם, ולעשות כן גם בכניסות למתחם הר הבית.

נספחים:

- היעדר כללים כתובים בהר הבית:

- בלמס -

מחוז	משטרת ישראל
הייעוץ	מטה ירושלים
1,	לשכת המשפטי
חשין	רח' ירושלים
02-5391208/368	טלפון:
02-5898921	פקס:
י"א בטבת, התש"פ	
8 ינואר 2020	
02947020	סימוכין:

עו"ד ערן בן ארי
בפקס': **077-3004565**

ח.ג.

הנדון: כללי הביקור בהר הבית

בסימוכין פנייתך לממ"ז י-ם מיום 30.12.19 ל:

1. בפנייה שבסימוכין, הנך מבקש לקבל את כלל הנהלים המסדירים את הביקור והבידוק בהר הבית, כמפורט בפנייתך.
2. אבקש להפנותך למענה שהוצאתי למרשך ביום 23.7.15, הנכון גם לעת הזו (רצ"ב העתק).
3. מלבד האמור, אין נהלים כתובים המתייחסים לכללי הבידוק או הביקור בהר הבית.
4. לידיעתך.

- הסתה בהר הבית :

שלט ההסתה ברחבת הר הבית | צילום: רשתות ערביות

חדשות / פוליטי-מדיני

חמאס הציבו שלט תמיכה במוחמד דף בהר הבית

בשלט שנתלה בתפילת חג הקורבן נכתב: "חרב
ירושלים תשחרר את האסירים ותפזר את
הבלבול" • יו"ר ארגון לך ירושלים: "חופש הפולחן
אינו חופש ההסתה והטרור"

יורי ירון

07:56, 20/7/2021, עודכן 07:49, 20/7/2021

קישור : <https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/3492000?amp=1>